

Nr 122

Av herr **Hedblom m. fl.**, om inrättande av en befattning som arkivarie vid vartdera av landsarkiven i Vadstena och Göteborg.

(Lika lydande med motion nr 158 i Andra kammaren)

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1959/60 framlade riksarkivet en plan för organiserande av arkivservice- och gallringsåtgärder inom förvaltningen. Det framhölls att den starka ökningen av de statliga arkiven hängde samman med förvaltningens tillväxt, som på fler och fler områden bragte den enskilde i kontakt med det allmänna. För att hålla denna ökning inom rimliga gränser borde gallringsföreskrifter utfärdas, sådana de t. ex. utarbetats av 1940 års arkivsakskunniga och vilka resulterat i 1953 års allmänna gallringskungörelse. Erfarenheten visade emellertid, att gallringen som stöd behövde rådgivning och praktiskt bistånd från skolade arkivmän för att bli effektiv, med andra ord att en allmän arkivservice borde tillskapas för att vinna det nämnda syftet. Denna service borde komma till stånd dels inom den centrala förvaltningen med riksarkivet, särskilt då dess andra byrå, som organ, dels inom den lokala med landsarkiven som organ. En dylik gallringsorganisation skulle även kunna få ekonomisk betydelse dels genom inbesparade byggnadskostnader, dels genom försäljning av utgallrade handlingar. För att själva gallringen skulle kräva så ringa arbete som möjligt borde utgallringsbara handlingar avskiljas redan vid arkivläggningen. Även för att organisera denna ordning var bistånd från skolat arkivfolk nödvändigt.

Genom den av 1959 års riksdag beslutade första utbyggnaden av riksarkivets andra byrå med en byrådirektör och en arkivassistent har arbetet med den centrala förvaltningens arkivservice tagit ett stort steg framåt. I årets statsverksproposition har ytterligare en arkivassistent till andra byrån föreslagits.

Även för den genom landsarkiven förmedlade lokala arkivservicen har en första grund lagts genom 1960 års riksdagsbeslut. I överensstämmelse med statsverkspropositionen beviljade denna riksdag en personalförstärkning bestående av en nyinrättad arkivarietjänst i lönegrad Ao 21 vid landsarkivet i Uppsala och två tjänster som arkivassistenter i lönegrad Ae 10 vid landsarkiven i Lund resp. Härnösand. Departementschefen uttalade i detta sammanhang att landsarkiven borde »erhålla mer tillfredsställande personella resurser för att rätt kunna fullgöra sina betydelsefulla uppgifter».

De gallringsmöjligheter som finns inom den lokala förvaltningen, under förutsättning av ett sådant biträde från arkivmyndigheterna som här an-

givits, är synnerligen omfattande. Enligt en inom riksarkivets andra byrå med biträde av landsarkiven verkställd utredning, som redovisats i riksarkivets anslagsäskanden för budgetåret 1960/61, belöper sig den möjliga utgallringen inom den lokala förvaltningen till mer än 18 000 hyllmeter retroaktivt och till mer än 44 000 hyllmeter för varje framtida tioårsperiod. Skulle arkivutrymme genom byggande av magasin beredas för denna mängd, skulle detta enligt senast tillgängliga beräkningar kräva ett belopp på 6 300 000 kronor. Till den besparing av byggnadskostnader som gallringen skulle medföra kommer så, som nyss anförts, den inkomst som försäljningen av utgallrat papper kan bereda.

Med hänsyn till dessa förhållanden synes en personalförstärkning vara av nöden även för de landsarkiv vilka icke erhöll sådan genom beslut av 1960 års riksdag. Det synes även som om departementschefens och riksdagens mening varit att en sådan efter hand skulle följa. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1961/62 har riksarkivet i enlighet härmed föreslagit inrättande av en arkivarietjänst i samma lönegrad (Ao 21) vid vartdera av landsarkiven i Vadstena och Göteborg samt en amanuens i reglerad befordringsgång vid vartdera av landsarkiven i Visby och Östersund, där ingen akademiskt utbildad tjänsteman förutom landsarkivarien finns. Härigenom skulle den arbetsinsats på gallringens område som redan blivit möjlig inom Uppsala landsarkivdistrikt ytterligare kunna utsträckas till de nu i personalavseende mest missgynnade av landsarkiven.

Enligt de ovan anförda siffrorna torde en sådan personalförstärkning vara ekonomiskt fördelaktig. Den torde även bära åstadkommas så snart som möjligt. Om arbetsinsatsen uppskjuts, får detta för varje år ökade ekonomiska konsekvenser. Att omedelbart åstadkomma personalförstärkning över hela linjen skulle givetvis vara av stort värde. Å andra sidan måste enligt undertecknades mening hänsyn tas även till vikten av att erfarenheter samlas inom detta arbetsområde, vilka sedan kan komma helheten till godo. Jämförande erfarenheter från mer än ett distrikt synes därvid kunna vara till särskild nytta för framtiden.

Under återopande av det anförda hemställer vi,

att riksdagen vid behandling av anslaget till Landsarkiven: Avlöningar, ville dels fatta beslut om inrättande av en arkivarietjänst i lönegrad Ao 21 vid vartdera av landsarkiven i Vadstena och Göteborg, med huvuduppgift för innehavarna att ägna sitt arbete åt arkivservice och gallring, dels företa de ändringar i personalförteckningen och avlöningsstaten för landsarkiven vilka följer härav.

Stockholm den 24 januari 1961

Staffan Hedblom

Carl Eskilsson

Ivar Johansson

Lisa Mattson